

Stockholms Nämndemannaförening

Sammanfattning av justitieminister Morgan Johanssons anförande vid årsmöte med Stockholms nämndemannaförening 17 mars 2015

Morgan Johansson hälsades välkommen av SNF:s ordförande Marika af Winklerfelt som påminde om att Morgan Johansson besökte SNF:s årsmöte för några år sedan, den gången som ordförande i Justitieutskottet. Närvarande under Morgan Johanssons anförande var denna gång, förutom 36 röstberättigade årsmötesdeltagare, även lagmannen vid Stockholms Tingsrätt, Stefan Strömberg och ordföranden i Nämndemännens Riksförbund, Lars Lassinannti.

Morgan Johansson inledde sitt anförande med att redovisa sina tre huvudskäl till varför han tycker att nämndemännen behövs i det svenska rättssystemet. Han refererade också till sin egen erfarenhet som nämndeman.

1. Nämndemannasystemet ger oss bättre kvalitet i dömandet.
Det handlar inte bara om ett lagrum utan också om att bedöma en rad omständigheter som ska värderas.
2. Åttatusen nämndemän innebär åttatusen ambassadörer för rättsväsendet som kan förklara hur svenskt rättsväsende fungerar
3. Nämndemännen bidrar till enkelhet och tydlighet när man skriver domar

Det är viktigt att rättens ordförande bidrar med kunskaper om lagarna och hur argumentationen i domen måste byggas upp rent juridiskt.

Morgan Johansson kommenterade att Nämndemannautredningen lagt ett antal genomgripande förslag *Nämndemannauppdraget – breddad rekrytering och kvalificerad medverkan (SOU 2013:49)* som den nuvarande regeringen i huvudsak inte har för avsikt att genomföra.

Statskontoret lämnade den 5 februari 2015 till regeringen en rapport från uppdraget *”Rekrytering av nämndemän”*. *Konsekvensanalys av förslaget om en fri kvot.*

Morgan Johansson kommenterade att Statskontoret visat att förslaget om en fri kvot för rekrytering av nämndemän skulle vara komplicerat att genomföra, inte minst vad gäller lämplighetsprövningen. Den skulle kräva en komplicerad kommunal beslutsordning.

Morgan Johansson bedömde att en minskning av antalet nämndemän inte är aktuell. Nämndemännens inslag i domstolarna ska inte förändras.

Utbildning av nämndemännen, som Nämndemannautredningen lyft fram, anser Morgan Johansson vara viktig. Förskjutningen av mandatperioden i förhållande till andra nomineringar anser han vara en viktig förändring för att understryka att nämndemannauppdraget inte är ett politiskt uppdrag som övriga uppdrag som fördelas efter val. Det är viktigt att kunna entlediga olämpliga nämndemän även om det sällan är aktuellt att behöva göra det. Det ska sättas i perspektiv att det är mer än 100 000 domstolsavgöranden varje år i rättssystemet.

Sammanfattningsvis underströk Morgan Johansson att någon minskning av nämndemannainflytandet, eller någon fri kvot, kommer inte att genomföras. Det finns tyvärr inte ekonomiskt utrymme att höja arvodet. Den höjning som Nämndemannautredningen föreslog byggde på en halvering av antalet nämndemän i systemet. Därför finns det inte medel för en höjning, åtminstone inte under första halvan av den nuvarande mandatperioden. Morgan Johansson pekade också på att det inte är några problem att rekrytera nämndemän. Det är ett attraktivt uppdrag. Därmed pekade han på relationen mellan tillgång och efterfrågan som han uppenbarligen inte tycker talar för en påtaglig höjning av arvodet.